

RIJSCHOLEN VERLOREN EEN DERDE VAN HUN OMZET

‘De druk op onze sector is heel groot’

De rijsscholen draaien weer op volle toeren. In Vlaanderen alleen al moeten meer dan 1 miljoen opleidingsuren worden ingehaald. De sector verwacht een stormloop en is naarstig op zoek naar extra instructeurs. “De mensen zullen geduld moeten hebben”, zegt Jeroen Smeesters, de voorzitter van de federatie van de erkende rijsscholen en opleidingscentra.

KURT DE CAT, FOTOGRAFIE EMY ELLEBOOG

De enige versoepeling die het Overlegcomité op 8 januari aankondigde, was de heropening van de rijsscholen. Die arbeidsintensieve sector moest vorig jaar vier maanden sluiten. Sinds vorige week zijn er weer praktijklessen en rijexamens. “We zijn 1 miljoen opleidingsuren verloren in Vlaanderen alleen al”, weet Jeroen Smeesters, de voorzitter van Federdrive, de federatie van de erkende rijsscholen en opleidingscentra. Smeesters was de topman van Rijsschool Mercator. De groep met negen vestigingen in Vlaams-Brabant en Antwerpen is in 2018 overgenomen door Vias Institute en de Royal Automobile Club of Belgium (RACB) en wordt nu geleid door Dries Janssens. Vorig

jaar nam Vias ook de Merksemse Rijsschool over. Er zullen nog overnames volgen. “We gaan zeker verder in die business”, zegt Karin Genoe, de CEO van Vias Institute. “Onze activiteiten zijn goed gediversifieerd. Dat versterken we nog door in rijsscholen te investeren.”

Consolidatie en corona

De consolidatie in de sector is al een tijd aan de gang. België telt 230 rijsschoolbedrijven die balansen publiceren, goed voor 2200 werknemers en 400 zelfstandigen. De markt is vrij stabiel en niet erg conjunctuurgevoelig, maar de marges zijn klein. Rijsscholen moeten op de kleintjes letten en hun personeel zo efficiënt mogelijk inzetten. Autorijlessen zijn goed voor 40 procent van de inkomsten, 35 procent komt van de opleidingen voor vrachtwagen- en bus-

chauffeurs. De opleidingen voor brom- en motorfietsen genereren een kwart van de inkomsten. De grootste concurrent van de autorijsschool is de vrije begeleider. “België is het enige land in Europa waar de vrije begeleiding zo’n groot marktaandeel heeft. Het loopt op tot 40 à 50 procent”, duidt Jeroen Smeesters. Rijsscholen moeten het verschil maken met kwaliteit, en daar hangt een prijskaartje aan vast. Een uur rijles kost 50 tot 70 euro, afhankelijk van de regio en de rijsschool. Een hele cyclus kost gemiddeld 1000 à 1500 euro. De grootste speler op de Belgische markt is de VAB Rijsschool met meer dan 300 werknemers en een omzet van 21 miljoen euro in 2019. Mercator en Merksemse Rijsschool staan in de top tien van de grootste rijsscholen van het land. Ze hebben samen 130 personeelsleden. Het gros van de rijsscholen zijn kleine, familiale bedrijven met minder dan vijf personeelsleden. Jeroen Smeesters verwacht niet dat de coronacrisis de consolidatiebeweging in de rijsscholenbranche zal versnellen: “We werken in een vrij stabiele sector. Veel bedrijven hebben een solide basis. De coronacrisis zal geen grote impact hebben op de overnamemarkt. De consolidatie in onze sector heeft meer te maken met een generatiewissel. Nu is de tweede generatie aan zet. De derde generatie komt eraan. Bij elke generatiewissel zien we een consolidatiegolf.”

Stresstest en relance

De laatste drie boekjaren waren goede jaren voor de rijsscholen (*zie tabel*). “Het percentage heel zwakke ondernemingen verminderde elk jaar”, stelt Pascal Flisch, analist bij Trends Business Information. In 2017 was bijna een kwart van de onderzochte rijsscholen virtueel failliet, in 2019 nog 16 procent.

60
MILJOEN

euro minder omzet hebben de rijsscholen vorig jaar gedraaid.

↓ JEROEN SMEESTERS

“Crisissen zijn meestal goede tijden om nieuw talent aan te trekken.”

DE FINANCIËLE GEZONDHEID VAN DE RIJSCHOLEN VOOR CORONA

Boekjaar	Gezonde ondernemingen*	Virtuele faillissementen**
2019	61,71%	16,57%
2018	56,89%	22,41%
2017	56,52%	24,34%

* Met een solvabiliteit boven 25 procent. ** Met een negatieve solvabiliteit. Bron: TBI

“Het jaar 2019 was heel goed. Het percentage gezonde ondernemingen groeide van 56 procent in 2017 naar 62 procent twee jaar later.” Het merendeel van de rijscholen is dus gezond de crisis ingegaan, maar de coronapandemie heeft de sector zwaar getroffen. “Onze stresstest toont aan dat in het midden van de tweede golf het percentage gezonde ondernemingen is gezakt naar 43 procent en het percentage virtuele faillissementen is gestegen naar 42 procent. De sector zal het dit jaar nog zwaar krijgen”, voorspelt Flisch. Federdrive heeft nog geen weet van leden die financieel in zwaar

weer zitten, maar dat de twee lockdowns er zwaar hebben ingehakt, staat buiten kijf. “Onze sector draait ongeveer 180 miljoen euro omzet per jaar. Door de coronacrisis was dat vorig jaar 60 miljoen minder. Dat is een derde van de jaaronzet. Onze groot-

Het merendeel van de rijscholen is gezond de crisis ingegaan, maar de coronapandemie heeft de sector zwaar getroffen.

ste kostenpost, de lonen, is dankzij de tijdelijke werkloosheid gecoverd”, duidt Jeroen Smeesters. “De vaste kosten, zoals de leasing van de voertuigen en de huur van de gebouwen en de terreinen, variëren tussen 20 en 30 procent van de kosten van een rijschool. Die bleven doorlopen. De compensatiepremies van de overheid dekken niet alles. Ik hoop dat er geen derde lockdown komt, want dan hebben we zeker bijkomende steunmaatregelen nodig om onze sector overeind te houden.”

Smeesters praat met het kabinet van Vlaams minister van Mobiliteit Lydia Peeters (Open Vld) over maatregelen om de relance aan te zwengelen. “We vragen bijkomende steun. We hebben vijf maanden stilgelegd. De druk op onze sector is heel groot, het wordt voor iedereen dringend.”

Aanwerven en opleiden

De grootste uitdaging voor de rijscholen wordt het wegwerken van de achterstand. “Vorig jaar was dat ook al zo. Tussen de twee lockdowns door was het vechten voor een plaatsje in de rijschool. Dit jaar zal het niet anders zijn. De mensen zullen geduld moeten hebben”, stelt Jeroen Smeesters.

Als de sector 1 miljoen opleidingsuren in een jaar wil wegwerken, zijn 600 extra rij-instructeurs nodig. “Onze rijscholen hebben al initiatieven genomen om snel extra mensen aan te werven en op te leiden. We zullen veel volk nodig hebben. Personeel is hoe dan ook een uitdaging voor rijscholen. We zoeken elk jaar 300 tot 400 mensen, om gepensioneerde instructeurs te vervangen. Crisissen zijn meestal goede tijden om nieuw talent aan te trekken. Vijftigplussers die hun baan verliezen, vinden dan de weg naar onze sector. Ze zijn welkom”, zegt Smeesters.